

ORGANITZACIÓ HOSPITALÀRIA A CATALUNYA MATERNITAT

pel Dr. F. CARRERAS VERDAGUER

de la Casa Municipal de Maternologia de Barcelona

I. Introducció

Fonamentalment la Maternitat ha de realitzar una doble missió: la cura que mereix tota mare durant l'embaràs, part i parteratge i la vigilància minuciosa dels nadons; per aquesta raó, es fa avui més extens el concepte de *puericultura*. Abans s'entenia per tal, totes les mides encaminades a conduir l'infant des del seu neixement pel camí de la salut fins al més complet desenrotllament, fins a la pubertat.

Donat el gran nombre d'infants que es perden abans i durant el part, s'ha vist clarament que resulta massa tardana la puericultura, entesa en el sentit expressat. La causa d'aquesta pèrdua de vides la constitueixen sovint malalties maternals, concepcionals o gravídiques (lues, albuminúria, toxèmies, endometritis, intoxicacions, malalties professionals, etc.), altres vegades distòcies, deixant a part l'amoralitat que porta al malthusianisme.

Hi ha una consideració a fer, d'ordre evolutiu també, que és el canvi que ha fet en els últims anys l'obstetrícia; ha eixamplat el seu camp d'acció mercès a les pràctiques d'una asèpsia acurada i a les tècniques tocúrgiques científicament dirigides, però que exigeixen sovint ésser portades a cap en un medi hospitalari.

Avui, sens dubte, es dóna una més gran valor al *factor fetus* del que hom li donava temps enrera, es vigila d'una

manera particular tot el que va encaminat a salvar la vida amenaçada d'un infant; es té el concepte clar que la població (relació entre la natalitat i mortalitat) d'un poble és la seva riquesa més gran, i per aquesta raó, la qüestió de la natalitat és el problema bàsic de tots els estats.

La puericultura prenatal, que és la que en realitat ens ocupa, es divideix generalment en dues parts, una *preconcepcional* (*eugenètica*) i una altra *intrauterina*. La primera deu ésser practicada per tots els metges i mai insistirem prou en l'esforç que ha de fer tothom per la seva part perquè doni els fruits desitjats el tocòleg rarament pot dur-la a cap, puix, en general, sols veu els casos durant la gestació més o menys avançada, rara vegada és consultat abans.

El tocòleg més que ningú sent el pes de la responsabilitat de la pèrdua d'un nadó. L'exploració minuciosa de tota embarrassada (antecedents personals i familiars, morbosos, etc.; pelvimetria; esfigmomanometria; anàlisis; diagnòstic de presentacions i posicions, etc.); els consells oportuns; les medicacions (antisifilítica en primer terme); els règims alimenticis adequats; el repòs pre i post-partum (especialment en les classes treballadores) i la tècnica operatòria acurada portada a cap en un medi apropiat, fan que puguem garantir fins a cert punt la vida del nadó i disminuir quasi totalment els perills que pugui córrer la

La puericultura prenatal, perquè doni el rendiment esperat, es fonamenta en tres conceptes primordials: l'educació de la mare, la consulta prenatal i l'hospitalització maternal.

Els dos primers punts no els estudiarem, malgrat llur gran valor, perquè seria sortir del camí que ens hem traçat, sols direm de passada que cal inculcar a la dona, començant ja a l'escola, els coneixements fonamentals de les funcions de la generació, tant en el camp de la fisiologia, com en el de la patologia, que sàpiga els perills que pot córrer per negligència dels consells rebuts i que pugui sempre demanar oportunament l'auxili facultatiu. La consulta prenatal, la policlínica obstètrica, té una missió mèdica indiscutible, però té també una missió social i educativa, que ve a ésser com la continuació del que acabem de dir. Els consultoris per a embarassades deuen prodigar-se, deu establir-se un ferm lligam amb els metges de tots els pobles, fent que tots i especialment els que tinguin aptituds per a les qüestions obstètriques, duguin a cap dita tasca, si cal s'afa-

vorirà que puguin traslladar-se els metges especialitzats als llocs on no n'hi hagi, per a fer de tant en tant aquesta obra mèdico-educativa.

Ha d'haver-hi en el nostre concepte una divergència marcada de distribució dels consultoris i dels centres d'hospitalització maternal; els primers deuen difondre's per tot arreu i multiplicar-se els altres deuen centralitzar-se en nuclis estratègics, com detallarem després.

El tercer punt, de l'hospitalització maternal, és el que ens ocupa i estudiarem tot seguit.

Abans de passar a fer l'estudi concret de l'Hospital maternal, volem fer una petita observació. Que l'hospital ha d'aparatar-se de totes les modalitats del lloc de son emplaçament i que s'ha de lluitar contra la ignorància de molta gent que impedeix amb els seus prejudicis fer una obra positiva i la marcada aversió que hi ha a la nostra terra a tot el que representi hospitalització i separació del medi familiar, àdhuc tenint en compte l'evolució que s'ha fet en aquest sentit, especialment a la ciutat. Això ens porta de nou a dir que s'imposa simultàniament al concepte mèdic un concepte cultural.

II *L'Hospital Maternal*

Aquest que considerarem com un tipus i que deurà emmotllar-se a les característiques locals (emplaçament, costums, mitjans, etc., de cada comarca) ha de tenir les funcions de la maternitat ja que en realitat és ella mateixa. Ha de constar de dues seccions, la de toco-ginecologia i la de puericultura pròpiament dita, d'aquesta no ens n'ocuparem perquè serà estudiada per persona competent i ens limitarem a fer un esbós de la primera.

Fem un tipus mínim del que deu ésser un hospital maternal en el qual amb tota senzillesa i amb tot estalvi hi hagi tot l'indispensable per a un *funcionament* perfecte i *constant*. Però al costat d'aquesta maternitat reduïda es podria assajar, mentre no s'instal·la la maternitat un altre tipus, que no hi ha dubte que és del tot deficient però creiem que produïria beneficis realment positius i que per a designar-la en direm de *funcionament eventual*.

Hem fet un croquis esquemàtic (1) d'una maternitat mínima

(1) Pel que'ns es grat renunciar al arquitecte D. J. M.ª Martino.

amb l'idea d'adaptar-la all  on es pugui i engrandir-la i millorar-la fins al punt que els mitjans ho permetin.

En aquell es troba en entrar un vestíbul que serveix de sala d'espera per a la policlínica, el consultori de la qual està al costat, aquesta sala d'exploració serveix per a fer el reconeixement d'entrada; en ser admesa la pacient passa directament a la cambra de *toilette*, d'all  naturalmet o té d'anar a la sala d'embarassades, a la sala de parts o a la sala d'operacions. Tornant al vestíbul a la banda oposada del consultori hi ha una oficina d'entrades, administració, etc., i la biblioteca i cambra de treball del metge de guàrdia. Segueix un ample corredor on quasi directament i en la part central hi ha la sala d'operacions i de parts, dirigint-se a la part esquerra de l'edifici es troben l'habitació de la llevadora, l'escala, lavabos i w. c. i guardarroba, davant de les quals habitacions hi ha una sala amb tres llits, una sala d'estar i menjador i una habitació distingida, destinats a embarassades.

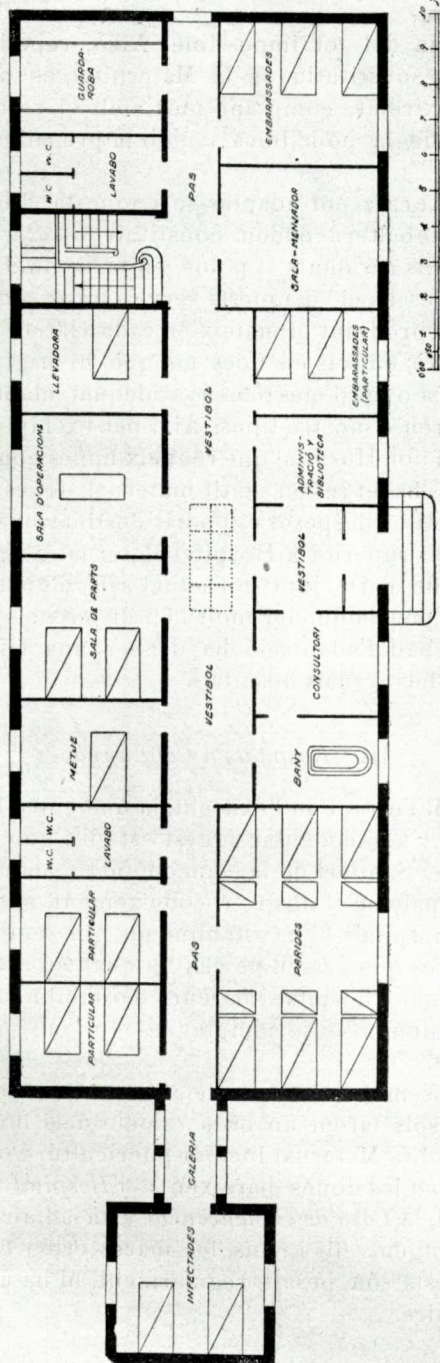
A la part dreta de l'edifici hi ha la cambra del metge, lavabos i 2 cambres distingides, davant de les quals es troba una sala gran amb sis llits per a parteres. A l'extrem del corredor hi ha una galeria vidrada que condueix a una secció d'isolament que té una sortida directa i la qual (encara que sols s'ha representat per una sola habitació en el gràfic), es compon d'una cambra amb 2 llits, una petita sala de parts on puguin operar-se i dependències.

El personal està allotjat en el pis superior i les dependències (cuina, rentadors, etc.), són als soterranis.

Tot i essent un programa mínim el que hem esbossat constituint un edifici gran d'uns 30×11 m.; el cost del qual, calculat *grosso modo*, tot i fent-lo amb una senzillesa i economia grans, no baixa d'unes 100.000 pessetes, ultra despeses considerables per al seu entreteniment i personal, per aquesta raó creiem nosaltres que es deu reservar, com direm després, per a ciutats d'una certa importància.

 s un hospital de funcionament constant i amb personal fixe, atenent les necessitats de la vila i de tota una encontrada.

Com hem apuntat abans i sobre tot per la seva valor educativa podria assajar-se de fer, mentre les viles no tinguessin maternitat, petites policl niques amb una infermeria d'un o dos llits i una petita sala d'operacions, on el metge del poble ajudat de la llevadora, podria dur a cap alguna operació que a casa de

Croquis dels serveis que han d'incloure's en una Maternitat de tipus reduït

la pacient seria del tot impossible. Això, repetim, no és que constitueixi un substitutiu de la Maternitat, és sols un recurs per als casos extrems, comptant més amb el resultat profilàctic i educatiu de la policlínica i amb la preparació del metge rural.

Qualsevulla casa pot adaptar-se a aquesta finalitat i quant a personal, el subaltern poden constituir-lo infermeres o cuidantes de malalts residents al poble, en torns de 8 hores.

En fer la descripció d'aquests serveis no volem suposar que s'hagi d'anar reproduint el mateix en cada vila on degui emplaçar-se, res d'això; en tots els llocs en què hi hagi un hospital, maternitat vella o local més o menys adequat adaptar-hi els serveis que integren el nostre tipus. Així per exemple a la villa de Sitges hi ha un nou Hospital que reuneix bones condicions però on fins ara no s'ha fet res en sentit maternal; doncs bé, amb molt poc esforç i petites despeses es podria destinar una part de l'ala de dones del pis superior a Hospital Maternal o sigui que arreglant la sala de parts junt a l'actual sala d'operacions i amb poca cosa més podria quedar molt ben disposat.

Aquest treball d'adaptació ha d'ésser una feina laboriosa per a cada un dels actuals hospitals.

III *Hospitals a Catalunya.*

Es fa difícil l'estudi de l'existent; ja que entre les dades que hem recollit per a fonamentar aquest estudi i que en bona part devem al Servei Sanitari de la Mancomunitat, al qual des d'aquí ens és grat de palesar el nostre reconeixement, ens trobem que sots el nom d'hospitals hi ha establiments que tenen quatre llits al costat d'altres que passen de cent la qual cosa fa que anomenant genèricament hospital tot gènere d'establiment clínic, passin de 70 a Catalunya sense comptar les clíniques particulars de la nostra ciutat.

Doncs bé, sense entrar en detalls que ens separarien del nostre estudi sols farem un breu esment dels llocs on hi hagi algun esbós d'obra Maternal inclosa puericultura post-natal.

A *Tarragona* les dones pareixen a l'*Hospital* sense que hi hagi cap servei, la *Casa de Beneficència* està admirablement situada i s'hi allotgen vells i nens, les mares crien el seu fill i un altre nen, aquests són pesats regularment, hi ha un jardí per a fer vida a plé aire.

Reus té un *Institut de Puericultura* que està perfectament organitzat, però que avui no té servei d'hospitalització i és principalment dedicat a la puericultura post-natal.

Lleida té un hospital antic capaç per a 60 llits amb una secció de dones que està en millors condicions higièniques que la d'homes però no hi ha departament de nens ni lloc on parir, disposant-se sols unes cortines per isolar el llit de parts. A la *Maternitat* hi caben 200 asilats, està amb bona il·luminació i ventilació mancant-hi, però, banys i calefacció. La sala d'al·letament està molt bé sols es de lamentar que no es recullin les pesades. Hi ha adjunta la *Casa de Misericòrdia*. La *Gota de Llet* és una instal·lació model.

Girona. Sols hi ha l'*Hospital* on no tenim notícia que existeixi servei de Maternitat.

A *Palafrugell* existeix la *Casa-Bressol* que ultra ésser un institut de puericultura té una missió de «pouponnière» on les mares deixen els fills durant el treball. Se'ls hi dóna també alletament artificial.

Citem a Barcelona a títol d'inventari algunes de les institucions que amb caràcter privat contribueixen a la protecció de la maternitat, no entrem en la seva descripció per a no sortir de l'objecte que ens proposem: Hi ha l'«Asilo Casa de Lactancia y cuna», «Asilo cuna del Niño Jesús», «Asilo de la Sagrada Família», «Hospital de niños pobres», «Gota de leche» (consulta d'embarassades), «Asociación de amigos de los pobres», «Asociación protectora de la Maternidad», «Maternidad», «Asilo de Santa Isabel», «Casa retiro de la Esperanza», «Refugio para obreras», «Lucha contra la mortalidad infantil» (sec. puericultura i sec. obstetrícia), «*Mutual Salus*» («Obra d'amor al nen» secció de puericultura pre i post-natal, clínica), «Pouponnière» de la casa Fabra & Coats, etc.

Com veiem no són poques les institucions que col·laboren al mateix fi, però és trist haver de confessar sincerament que moltes d'elles estan mancades de condicions, de direcció tècnica i sobre tot de mitjans, la qual cosa fa que a pesar del bon desig i de l'esforç lloable de les persones que les porten, són de resultats ben inferiors als que foren d'esperar.

Expressament no hem citat l'*Obra Maternal* de l'«*Institut de la Dona que Treballa*», per a dir-ne unes breus paraules, essent una institució de caràcter mutual que reuneix el concepte de subsidi pecuniari mitjançant una petita quota (servei de

llevadora i metge tocòleg si el cas ho requereix, i clínica obstètrica) i a més un servei de dones de fer feines que cuiden la partera si és sola, a l'ensem que porten la casa i s'ocupen dels fills petits d'aquesta dona que novament ha sigut mare. Veiem que la judiciosa direcció de la mateixa ha estudiat els fonaments de la veritable protecció a la mare, motiu pel qual mereix la nostra fonda simpatia.

La «Junta de Protección a la infancia», és una institució més de caràcter social que de caràcter mèdic, però que no oblidat la part grandíssima que pren la higiene maternal.

L'*Hospital de la Sta. Creu* té un reduït nombre de llits destinats a parteres, que presten un bon servei, però que no poden considerar-se com una entitat d'obstetrícia.

L'*Hospital Clínic* compta amb una *Clinica obstètrica*, modesta, però ben dirigida i on els estudiants, metges i llevadores, aprenen lo necessari amb pràctiques (cada dia més extenses, encara que insuficients) per al dia de demà poder fer bona obra, i així, exercint la seva professió, dur a cap la veritable protecció maternal, usant els procediments actuals d'asèpsia, tècniques pulcres i desterrant tants i tants perjudicis que sempre redonden en mal de la mare i del futur fill. En aquesta clínica se reben, mentre hi ha lloc, totes les dones embarassades, després del setè mes, i totes, sense excepció, que arriben a ses portes en treball, sigui al començament o avençat, sigui normal o patològic. El servei consta d'una sala d'embarassades, una sala de parteres, un departament d'infeccions, una sala d'intervingudes (eclàptiques, etc.), un lloc destinat a la *toilette* dels nadons, la sala de parts i la sala amfiteatre d'operacions amb les seves dependències. Hi han encara annexes: un auditori per a les conferències clíniques, el laboratori i dos dispensaris, un, destinat a la consulta general, i l'altre, al tractament antisifilític de les allotjades o no, i de puericultura, per a les dones que foren assistides en la clínica. Hem de dir que és una veritable pena que aquesta clínica sigui petita, ja que d'una part, els estudiants no podem fer el nombre de pràctiques que fóra de desitjar, i d'altre, que el bon servei prestat per ella, es veu constantment restringit per la manca de lloc, la qual cosa fa que no basti ni de molt a les necessitats de Barcelona.

La *Casa de Maternologia* és la institució maternal del Municipi, a aquesta li està encomanada l'assistència de totes les dones o als seus fills que, mancats de mitjans, han de recórrer a

la Beneficència Municipal. Avui aquest servei comprèn les seccions següents: tocologia, puericultura, ginecologia, laboratori, esterilització de llet, restaurant de maternitat i dependències. La secció de tocologia té un concorregudíssim dispensari, en què s'explora detingudament, prèvia història clínica, totes les dones que s'inscriuen en dit servei i se segueix la vigilància durant tot l'embaràs. Arribat el terme i al presentar-se el part, el cos de llevadores adherit al servei, presta assistència a domicili, essent avisat el metge tocòleg corresponent en cas de distòcia. Per als casos greus, hi ha una infermeria amb reduït nombre de llits per a parteres. S'han instal·lat dues visites sucursals als dispensaris municipals de Sant Martí i Sant Gervasi, on hi ha un consultori prenatal la concurrència del qual va en augment d'ençà de la seva creació. La secció de puericultura dirigeix i encoratja l'alletament matern, obtenint-ne bons resultats, com ho proven les pesades setmanals fetes als infants. Per als casos en què l'alletament no es pugui dur a cap, es distribueixen sots indicació mèdica biberons de llet esterilitzada de la quantitat deguda, així com farines, llet condensada, etc.

La secció de ginecologia, que compta amb una infermeria i sala d'operacions, fa d'auxiliar o complement a l'obra realitzada per la secció d'obstetrícia. Constitueix l'únic servei ginecològic del Municipi.

El laboratori té una doble missió, l'anàlisi de les llets que han de nodrir els infants i l'anàlisi de les orines, sangs, productes patològics procedents de les seccions.

El restaurant maternal, capaç per a 80 places, assegura un àpat abundós i nutritiu a les embarassades i lactants que, a judici dels metges de la casa, més ho necessiten pel seu estat precari, tant fisiològic com econòmic.

És una veritable llàstima que al costat d'això no es destini una quantitat de llet per a les albuminúriques, en lloc d'un nombre de places al restaurant, amb la qual cosa es conseguiria que aquelles dones humils poguessin alimentar-se regularment, cosa que avui sols pot fer-se mercès a la sobres de llet destinada a la lactància artificial i al bon criteri de la direcció.

La Casa Provincial de Maternitat i Expòsits

Es fa avui difícil precisar el que ha d'ésser la Casa de Maternitat especialment en el que fa referència a la qüestió obstè-

trica, car bé que es trobi actualment destinada a l'efecte una vella masia adaptada a les necessitats del servei que se li ha encomanat, està acabant-se un pabelló que és un dels diferents que han de constituir la Nova Maternitat. Aquesta serà sens dubte un model; el projecte és d'una amplitud i s'han estudiat tan fonament els detalls, que podrà posar-se al costat de les més modernes i renombrades Maternitats estrangeres.

En ella ha d'haver-hi fonamentalment tres seccions: una d'incògnit; una altra que podríem dir-ne de beneficència, i una tercera particular. Constituint-la cinc pavellons, dels quals el primer està a punt de ser utilitzat.

IV. *Distribució del servei maternal*

1. *Organització a Barcelona.*—Hem vist que, indubtablement, tenim la base d'una obra de maternitat a Barcelona, però tenim la sensació que tots els serveis existents, són insuficients per a la nostra ciutat, que creix continuament i que, com en tota gran urb, els problemes de beneficència, higiene, etc., es fan de difícil resolució, donada la seva amplitud, puix la misèria es troba aguditzada, ço que no succeeix mai a les petites viles i al camp.

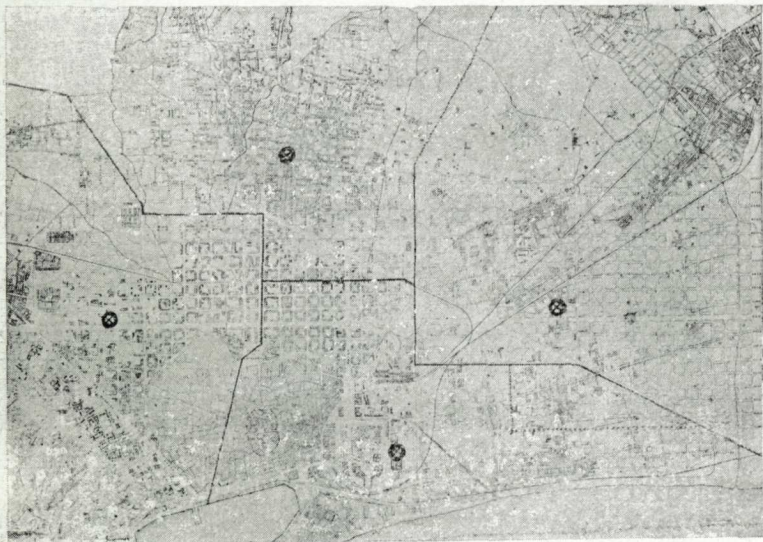
Els serveis maternals de Barcelona, tal com avui funcionen, són insuficients segons acabem de ressenyar, i a més, essent serveis independents com a entitat i com a administració, cada un té la seva personalitat mancant l'harmonia que és indispensable per a un bon funcionament complet. En l'unificar-los s'obtidria a l'ensem l'unitat de criteri científic, l'uniformitat i regularitat de l'assistència i un gran estalvi, coses impossibles de realitzar amb l'actual organització.

Creiem sincerament que s'haurien de reunir els elements de la Maternitat i de la casa de Maternologia (no parlem de la Facultat de Medicina per creure que son caràcter docent l'allunya una mica del nostre objecte), seleccionant degudament el personal, segons les seves aptituds i els seus treballs i buscant-ne més en cas d'ésser insuficients, tot fet en forma que quedés ben provada la seva competència per a tenir la seguretat que el servei que s'oferís a la mare necessitada, fos un bon servei i no una assistència purament de fórmula.

Constituït el cos facultatiu de metges tocòlegs, llevadores i

infermeres aptes per a totes les contingències, s'organitzaria el servei en la forma següent:

Servei de clínica, de policlínica i assistència domiciliària. Segons el contingent de dones assistides avui, de moment seria suficient l'organització de *quatre dispensaris*, un en l'actual lloc de la casa de Maternologia (carrer de les Corts), del qual serien tributàries les dones de Sans, Hostafrancs, Poble Sec, meitat esquerra de Barcelona vella i de l'Eixample; un altre situat en les proximitats del Parc, al qual concorrerien les dones de la Barceloneta, meitat dreta de Barcelona vella, Poble Nou i la corresponent de l'Eixample; un altre al Clot, compronent Horta, Sagrera, Clot, Sant Martí i Sant Andreu, i l'altre a Gràcia, compronent la part alta de l'Eixample (no compresa en els anteriors), Les Corts, Sarrià, Sant Gervasi i Valcarca. Cada un d'aquests dispensaris tindria al seu càrrec la visita policlínica compronent: exploracions, examen d'orines, injeccions antisifilítiques, etc., en una paraula, la puericultura intrauterina. Al mateix temps serien els centres de l'assistència domiciliària de la demarcació corresponent tant en els parts normals com patològics, encarregats respectivament a les llevadores i tocòlegs de la zona o guàrdia permanent. Aquesta descentralització afavo-

Distribució dels serveis maternals a la ciutat de Barcelona

riria l'assistència assídua de les pacients que avui no ho fan a causa de la distància que les separa del dispensari, així com augmentaria ràpidament el nombre d'assistides.

Creiem que no ha d'ésser la funció del servei purament domiciliària, per una part a causa que el medi (casa humil) és molt poc a propòsit en molts casos per a l'assistència normal i sobre tot per a les intervencions; i per altre, que hi ha un bon nombre de dones que per la naturalesa del seu embaràs o temença de complicacions, àdhuc per manca de domicili, requereixen la seva hospitalització. Per aquesta raó, creiem que els dispensaris no s'haurien de limitar a ésser la policlínica sinó que en ells hi hagués un nombre de llits contenint una clínica obstètrica amb una sala de parts, sala d'operacions i les dependències corresponents, perquè hi poguessin ésser intervingudes les dones que no fos possible fer-ho al seu domicili, així com sojornar-hi les menaçades d'eclàmpsia, placenta prèvia, avort, embaràs patològic, etc., constituint en aquesta forma com estafetes de la Maternitat, la missió de la qual seria rebre totes les dones que per causes especials no poguessin parir a casa seva (abandonades solteres, sense domicili, malaltes, etc.) així com les urgències de la zona pròxima, complint al mateix temps la missió de refugi d'embarassades i parteres.

El dia que la nova Maternitat estigui acabada sols caldrà que cada una de les demarcacions que hem fet tingui un pavelló o sala designada per a traslladar-hi la mare per a ser atesa en moment oportú, a les hores aquestes petites clíniques mentres tant creiem que ha d'afavorir-se la seva creació.

En cada un d'aquests centres deuria haver-hi una oficina de *préste*c de material *asèptic* (irrigadors, cànules, serveis, plans, etcètera, així com cotó i glassa estèril) donats sots certificació mèdica a les persones necessitades, gratuïtament o mitjançant un petit lloguer.

L'existència de *restaurants maternals* és de gran vàlua, però sots control mèdic, deuen ésser completament independents dels dispensaris i situats en els barris de major densitat humil, tenint-hi d'haver un nombre crescut de racions de llet per a les albuminúriques a qui es pugui prescriure aquest règim sense limitació de cap mena.

El servei tocològic de què hem parlat ha d'estar en íntima relació amb el servei de *puericultura post-natal* al qual s'adreçaran totes les dones després del part perquè se'ls hi donin

els consells oportuns que tant valor tenen, s'encoratgi l'alletament matern i en els casos desgraciats, de no ésser aquest possible, es reguli i controli el mixte o l'artificial que serà proporcionat per l'institució.

Ha d'estar també en relació amb la *clínica ginecològica* (puericultura preventiva, tractaments, etc.), i molt en especial amb el *servei d'assistència social als tuberculosos* per a poder fer mancomunadament una bona obra de caràcter social. Amb aquest fi seria indispensable la creació d'un sanatori per a tuberculosos embarassades.

Estem convençuts que té una valor inestimable la tasca de les *infermeres de puericultura* estenent els consells higiènics a les mares i portant la direcció de la casa mentre elles no puguin valdre's per si mateixes.

Aquesta organització de què hem fet l'esboç es refereix a Barcelona, però no ens hem de limitar a això, hem de fer l'*obra Maternal Catalana*, com l'anomenava el nostre volgut mestre FARGAS, procurant que totes les poblacions tinguin un servei més o menys extens i adaptat a les necessitats i els elements de què disposi i sempre en relació íntima amb el servei central que els afavoriria i ajudaria en tot el possible durant l'orientació a seguir, elements i personal en la forma que anem a descriure.

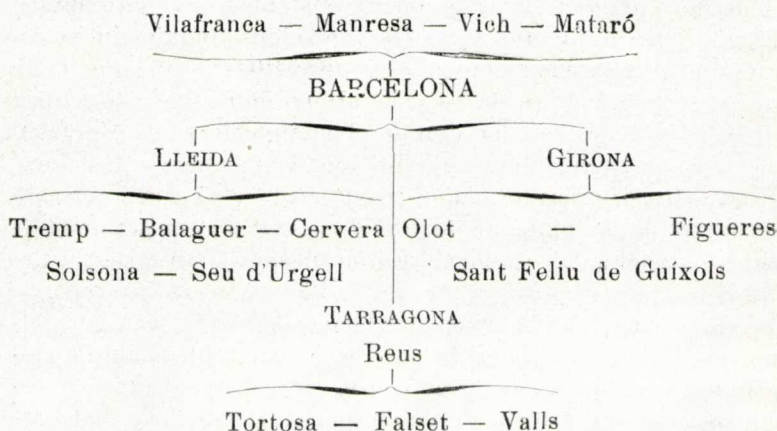
2. *Organització a Catalunya*.—Portada a cap la unificació de serveis a Barcelona i constituint la seva maternitat una institució model ha d'encadenar-se aquest servei amb el de tot Catalunya.

En cada cap de província ha d'haver-hi una maternitat completa tan modesta com es vulgui, però ben util·lada amb material mèdic suficient i sempre dispost, personal subaltern seleccionat i una ambulància automòbil per al transport per carretera en cas necessari.

En els llocs que són centres comarcals, viles concorregudes, amb població abundant, centres de mercat i amb moltes comunicacions, haurien de situar-se hospitals maternals comarcals, servint de centre a tota l'encontrada; multiplicant aquests centres, col·locant-los en llocs escollits, tots els pobles es trobaran a una distància que permeti el transport amb l'ambulància. Les visites policlíniques que per a nosaltres tenen una valor educativa inestimable deuen multiplicar-se tot el que sigui possible, afavorint que a tot arreu existeixin aquesta mena de consultes que encara que allunyades de la maternitat han d'ésser els seus

més poderosos auxiliars, evitant moltes causes de patologia de l'embaràs, part i parteratge, tenint ben entès que en aquesta obra han de col·laborar tots els metges rurals, als quals ha de donar la Maternitat instruccions ben precises per a fer una obra harmònica i que el ser treball no sigui estèril.

Nosaltres en línies generals l'organitzariem en la forma següent: Barcelona, amb la seva maternitat model centre de la xarxa; primeres estacions de la mateixa; Girona, Tarragona-Reus i Lleida, amb maternitats tan completes com sigui possible, segons els mitjans de què es disposi; segones estacions en la província de Girona: Olot, Figueres i St. Feliu de Guíxols; en la província de Tarragona: Valls, Falset i Tortosa; en la província de Lleida: Seu d'Urgell, Solsona, Cervera, Balaguer i Tremp i per últim, en la província de Barcelona: Mataró, Vich, Manresa i Vilafranca.

Se'ns objectarà sens dubte que la creació de tal nombre d'hospitals maternals a Catalunya és un projecte irrealitzable i d'un cost extraordinari, la qual cosa és ben certa. Però nosaltres hem fet l'esquelet d'un servei ideal sense que això vulgui dir que hagi de dur-se a la pràctica totalment i en el mateix moment. Nosaltres creiem que s'ha d'anar a la ràpida realització de la gran Maternitat de Barcelona amb la unificació dels serveis maternals, immediatament a la creació o modernització de les Maternitats dels caps de província, després escollir entre els llocs citats els que tenen un servei hospitalari i adaptar-hi

CONCLUSIONS

1.ª L'hospitalització maternal no pot estudiar-se isoladament, puix constitueix un aspecte del problema general d'hospitalització.

2.ª La qüestió maternal és un problema tant cultural com mèdic, raó per la qual ha de fer-se obra educativa tant a l'escola com a la policlínica.

3.ª L'organització maternal ha d'ésser única amb ramificacions que permetin la seva actuació per tots els indrets de Catalunya, en forma de Maternitats comarcals.

4.ª S'ha de disposar de personal competent donant preferència a tots els metges i llevadores rurals residents.

5.ª Per al sosteniment de l'Obra Maternal Catalana no s'ha de comptar sols amb les subvencions oficials, sinó que ha d'haver-hi la cooperació pecuniària particular.